

Vragen stellen over het wezen van een atoom

...Alle schoolvakken hebben te maken met levensbeschouwing.

...Ook leraren Duits, wiskunde of biologie moeten die verbinding leggen, vindt Ewald Mackay. Hij schreef er een boek over.

Ewald Mackay

► GOUDA

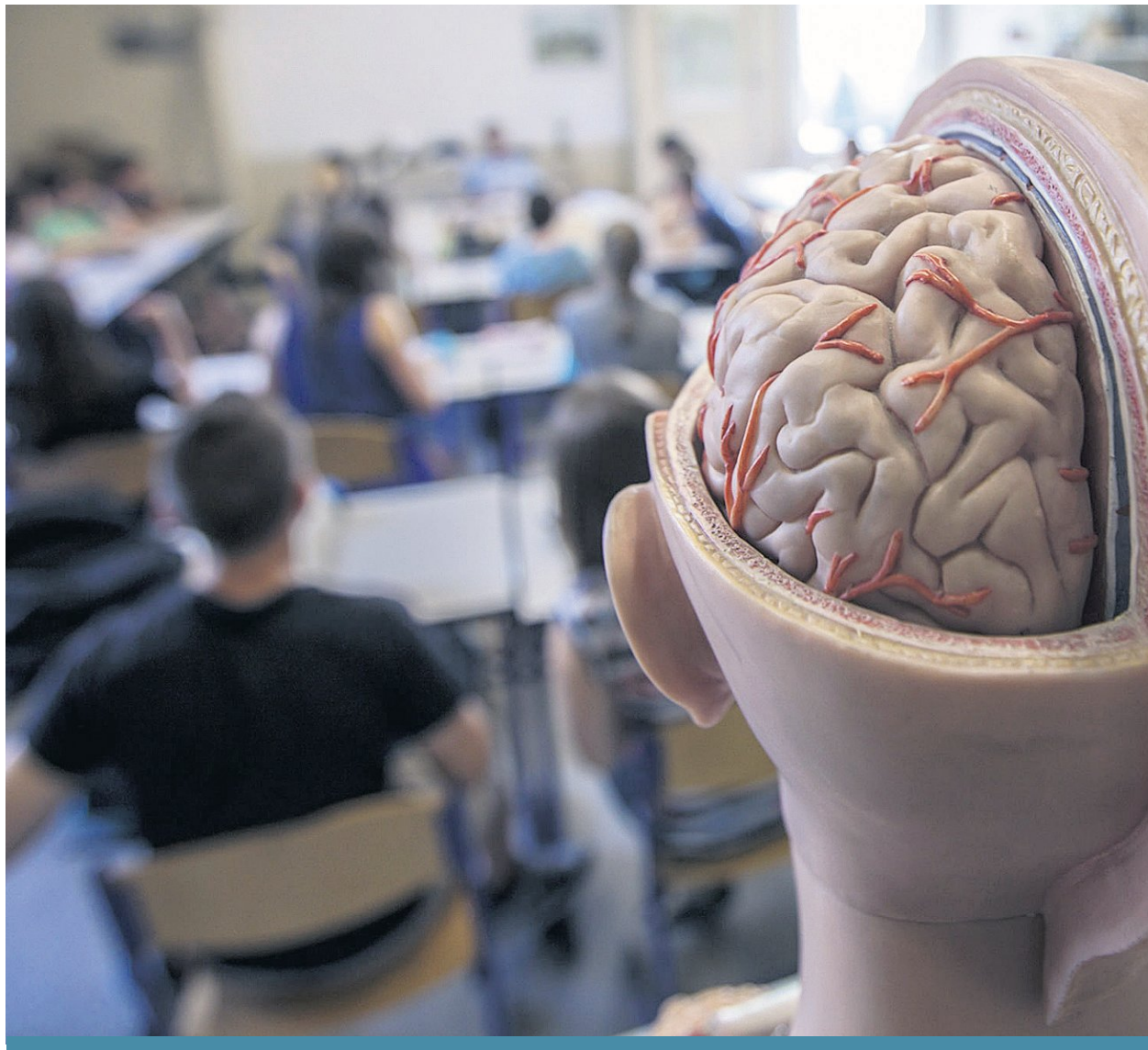
Ewald Mackay, docent geschiedenis en filosofie aan de Driestar Hogeschool, droomt van eenheid in het denken van christenen. Hij komt veel mensen tegen die levensbeschouwing loskoppelen van hun dagelijkse bezigheden. Geloof en politiek of geloof en wetenschap worden dan gescheiden werelden. En zo gaat het ook vaak met schoolvakken. In samenwerking met het lectoraat christelijk leraarschap aan de Driestar Hogeschool schreef Mackay het boek *Vensters op de hemel*, dat woensdag werd gepresenteerd. Het gaat over de verbinding tussen christelijk geloof en de lespraktijk.

Behalve beschouwende hoofdstukken, staan er lesideeën in voor basisscholen, middelbare scholen en beroepsonderwijs. 'Op scholen zie je een verlegenheid op dit terrein', zegt Mackay. 'Er heerst angst voor de inspectie. Het dominante woord is 'kennisbasis'. Docenten moeten zorgen dat leerlingen voldoen aan die door de overheid vastgestelde norm. Ze hebben daar al hun tijd voor nodig. Maar die kennisbasis is zo plat als een dubbeltje. Leraren vinden nauwelijks tijd om aandacht te besteden aan een hogere dimensie.'

Naast deze praktische kwestie (te weinig tijd), is er een inhoudelijk probleem. Veel leraren weten niet goed hoe ze vanuit hun vak een – in de woorden van Mackay – venster kunnen openen op de hemel.

Zien leraren dit zelf ook als een probleem?

'Dat is verschillend. Sommigen vinden het genoeg als ze beginnen met een

Omdat elk schoolvak met levensbeschouwing te maken heeft, kan een leraar vanuit zijn vak daar verbinding mee leggen.

dagopening en verder gewoon hun vak geven. Maar ik kom ook veel leraren tegen die de urgentie voelen om de vakinhoud meer aan het geloof te verbinden. Scholen moeten de moed hebben hiermee aan de slag te gaan. Vaak wijzen ze naar de overheid als boosdoener, maar dat moet je niet overdrijven. Mijn ervaring is dat inspecteurs het juist interessant vinden als scholen op een doordachte manier hun levensbeschouwing betrekken bij de vakken. Je moet de inspectie niet gebruiken als schaamlap om te blijven zitten waar je zit.'

Is het wel zo erg als de vakinhoud niet direct wordt verbonden aan levensbeschouwing? Je kunt ze ook beschouwen als ongelijkvloerse kruising: twee ver-

schillende manieren om de werkelijkheid te begrijpen.

'Ik zoek naar eenheid van leven, dat zit diep in mij. Daarom verzet ik me tegen 'dualisme', het loskoppelen van geloof en het leven van alledag. Die kruising tussen geloof en wetenschap, tussen geloof en vakinhoud is niet ongelijkvloers. Als jij zondags in de kerk belijdt dat de aarde zesduizend jaar geleden in zes dagen is geschapen, en je accepteert maandag op het geologisch instituut een ander paradigma, klopt er iets niet. De wetenschap gaat uit van reductie, je bekijkt altijd maar een deelaspect. Maar in de praktijk wordt die gereduceerde werkelijkheid vaak de levensvisie van wetenschappers. Hersenonderzoeker Dick Swaab, auteur van *Wij zijn ons brein*, zou zich alleen met hersenpro-

cessen moeten bezighouden, maar verbindt aan zijn hersenonderzoek een veel grotere waarheidsclaim.'

Swaab is dus geen dualist, dat moet u aanspreken.

'Dat klopt, wat betreft eenheid van denken zitten we in hetzelfde vaarwater. Alleen gaat hij uit van een atheïstisch wereldbeeld en ik van een christelijk wereldbeeld. Zoals Swaab zijn "geloof" verbindt aan zijn vak, zouden christenen dat op hun beurt ook moeten doen.'

Zijn daar ook andere voorbeelden van te geven dan het debat over schepping en evolutie?

'Neem mijn eigen vak, geschiedenis. Historici gaan ervan uit dat geschiede-

nis altijd interpretatie is. Dan is een christelijke interpretatie ook mogelijk. Er zijn christelijke historici die hun geloof scheiden van hun wetenschappelijk onderzoek. Ik sta daar anders in. Bij sommige gebeurtenissen mag je best de vraag stellen naar Gods hand. Denk aan het ontstaan van de staat Israël in 1948. Of de val van de Berlijnse Muur. Terwijl het communisme dat zeventig jaar lang de kerken onderdrukte in zijn eigen zwaard viel, zijn die kerken er nog steeds. Zou het kunnen dat God achter de dingen zit?'

Maar aan alles zit een andere kant. Na de val van de Muur trokken sommige christenen naar het Westen, waar ze gesecculariseerd zijn. Je komt toch altijd voor dat soort problemen te staan als je Gods hand wilt aanwijzen?

'Je moet er altijd bij zeggen dat het jouw interpretatie is. Het is een zoektocht, we moeten van onze interpretatie geen absolute waarheid maken. Maar je beschrijving van de geschiedenis heeft een bepaalde kleur. Dat mag best een christelijke kleur zijn.'

Terug naar de leraar voor de klas. Ik kan me bij geschiedenis of maatschappijleer een verbinding met geloof beter voorstellen dan bij wiskunde.

'Daar is het moeilijker, maar niet onmogelijk. In het boek zit een voorbeeld van een wiskundeles over de betekenis van veelvlakken, aan de hand van het wereldbeeld van de natuurkundige Kepler.'

Stel dat een wiskundeleraar eens per kwartaal zo'n les geeft, is dat genoeg? Of moet het in alle lessen zitten?

'Daar moet je nuchter in zijn, dit boek zal geen revolutie in onderwijsland teweeg brengen. Je moet zo creatief mogelijk inbreken in de bestaande onderwijssystemen. Als je als leraar eens per kwartaal tijd steekt in zo'n les, is dat al meer dan nul keer. Een volgende stap is dat je er als hele school over nadenkt. Christelijke middelbare scholen zou ik willen uitdagen themadagen voor leerlingen te organiseren over een christelijk wereldbeeld. Daarin kun je ze een pakketje bagage meegeven, dat ze vervolgens toetsen bij vakken als Duits en scheikunde. Zelf heb ik filosofie gegeven op een middelbare school en dat vak bleek zo te werken. Leerlingen gingen aan de scheikundeleraar vragen stellen over het wezen van een atoom. Mijn ideaal is dat docenten dat soort raampjes openzetten bij leerlingen.' <